

ВПЛИВ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ НА ПРОЦЕСИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

П. Смірнова

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Передусім необхідно визначити поняття «глобалізація». Глобалізація є процесом, завдяки якому досягнення, рішення і діяльність людей в одній частині земної кулі справляють значний вплив на окремих людей і їхні спільноти в усіх частинах світу[1]. За різними оцінками, сама епоха глобалізації почалась у 60х-

80х роках минулого століття, що призвело до взаємозалежності між державами за рахунок розвитку міжнародної торгівлі, зростання інвестицій та активізації міграційних процесів. Говорячи про воєнні конфлікти, вони супроводжували людство протягом усього історичного розвитку, змінюючись лише в контексті масштабів, кількості цивільних жертв (на жаль, в сторону зростання) та використовуваних засобів (як, наприклад, сама поява терміну «інформаційна війна» є наслідком використання інформаційних технологій як засобу ведення війни). Станом на сьогодні перемогою у воєнному конфлікті скоріше вважатимуть не тільки фактичну перевагу на полі бою, а й встановлення активних дипломатичних зв'язків із третіми державами, і, отримавши від них підтримку, встановлення повної політичної ізоляції ворога. При цьому, окрім масштабів та використовуваних засобів, поступово збільшується і сама кількість конфліктів.

Дослідженням даного питання займалися такі науковці, як: Толубко В., Бут Ю., Косевцов В. у роботі «Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів», Сірий С. у роботі «Особливості локальних війн і воєнних конфліктів в умовах глобалізації». Також релевантною можна вважати роботу С. Гантінгтона, «Зіткнення цивілізацій», де вчений висловлює думку про те, що у світі на межі 20-21 століття головним конфліктом буде конфлікт між цивілізаціями: «...головним джерелом конфліктів буде вже не ідеологія і не економіка...Лінії розлому між цивілізаціями – це і є лінії майбутніх фронтів» [2]. Тобто глобалізацію в цьому контексті можна розглядати не лише як економічну, політичну чи культурну співпрацю між державами, а як процес взаємодії та зіткнення цивілізацій.

Таким чином, глобалізація стикається з викликами, що виникають внаслідок воєнних конфліктів – війни призводять до фрагментації світового простору, створення блоків держав, що конкурують між собою та дотримуються протилежних ідеологій, руйнування економічних зв'язків, загальної реорганізації економік країн, що безпосередньо приймають участь у конфліктах, обмеження вільного пересування осіб і капіталів з одного боку та посилення міграційних потоків з іншого.

З одного боку, популярною є думка про те, що глобалізація сприяє миру, оскільки країни, які, наприклад, пов'язані економічно, з меншою імовірністю вступатимуть у військовий конфлікт, оскільки це може призвести до значних негативних економічних наслідків. Також, якщо враховувати культурний аспект, поширення контактів між людьми з різних культур (в тому числі використовуючи інформаційні технології, які є теж одним з наслідків глобалізації та які сприяють доступності комунікації між людьми) сприяє розумінню, терпимості та відповідно зменшує імовірність розгортання конфлікту.

З іншого ж боку, важливо зазначити що військові конфлікти в епоху глобалізації впливають на неї через поширеність відносно нового виду озброєння – ядерного, що в той же момент є і наслідком глобалізації та науково-технічного прогресу. Це відповідно трансформує взаємодію між державами, створюючи потужний засіб політичного впливу, коли керівництво будь-якої з ядерних держав може погрожувати застосуванням такого виду озброєння (що і використовує на даний момент РФ у російсько-українській війні, де президент країни-агресорки погрожує т.зв. «трагічними наслідками» не тільки для України, а і для держав, що вирішать направити в Україну своїх військових).

Також важливим аспектом в контексті даної теми є міжнародні організації, які будучи суб'єктом міжнародного права та одним з наслідків глобалізаційних процесів, також піддаються впливу через воєнні конфлікти у світі, оскільки будь-який конфлікт спричиняє ситуацію, в якій вимірюється ефективність цих організацій. Це можна розглянути на прикладі ООН, яка має сприяти вирішенню конфліктів мирним шляхом, запобіганню веденню воєнних дій, та допомагати у вирішенні гуманітарних проблем, виявилась на практиці російсько-української війни недостатньо рішучою для виконання вищезгаданих функцій, що призвело до підірвання рівня довіри до цієї організації.

Отже, з одного боку воєнні конфлікти призводять до руйнування зв'язків між державами, інфраструктури та значних людських втрат, вони посилюють міграційні процеси, впливають на фрагментацію світового простору, довіру до міжнародних організацій та міжнародного права загалом, що безумовно сповільнює глобалізацію. З іншого ж боку, міжнародна співпраця та діяльність міжнародних організацій сприяє допомозі постраждалим від війни. Поширення економічної співпраці впливає на відновлення країн у пост-воєнний період, тобто необхідно усвідомлювати як негативні так і позитивні наслідки воєнних конфліктів задля сприяння мінімізації негативного впливу та, що найважливіше, реформування і вдосконалення чинних міжнародних інститутів, що сприяло б зменшенню загальної кількості військових конфліктів, та відповідно нівелюванню їх впливу на глобалізаційні процеси.

Список використаних джерел

1. Міжнародна економіка. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/614/46/>
2. WashingtonPost.com: The clash of civilizations and the remaking of world order. Samuel P. Huntington. <https://www.washingtonpost.com/wp-srv/style/longterm/books/chap1/clashofcivilizations.htm>
3. Толубко В. Б., Бут Ю. І., Косевцов В. О. Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів. К.: НАОУ, 2002.

4. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): Монографія.: В 2 т. Х.: Основа, 2001.